

Особливості встановлення факту постійного проживання разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини.

Як всім відомо, життєві процеси є невідворотними, тому питання, пов'язані зі спадкуванням залишаються одними із найпоширеніших.

Законодавчо визначено, що для того, аби прийняти спадщину або відмовитися від її прийняття у спадкоємця є 6 місяців з моменту відкриття спадщини.

ВАЖЛИВО! Спадкоємець, який **постійно проживав разом із спадкодавцем** на час відкриття спадщини, вважається таким, що прийняв спадщину, якщо він не заявив про відмову від неї.

Доказом постійного проживання із спадкодавцем може бути:

- ї паспорт спадкоємця з відміткою про реєстрацію його місця проживання;
- ї довідка органу реєстрації місця проживання про те, що місце проживання спадкоємця на день смерті спадкодавця було зареєстровано за однією адресою зі спадкодавцем.

Проте, досить часто буває так, що **спадкоємець вчасно не подав заяви про прийняття спадщини**, крім цього, **місце його реєстрації відрізнялось від місця реєстрації спадкодавця**, хоча **фактично ці особи постійно проживали за однією адресою**.

Як наслідок, такий спадкоємець не може отримати свідоцтво про право на спадщину, через пропущення строку для прийняття спадщини та відсутність документів, які підтверджують його постійне проживання разом зі спадкодавцем на час відкриття спадщини.

Як в такому випадку бути?

Законодавством передбачена можливість:

1. **отримати згоду** на прийняття спадщини від усіх спадкоємців, які прийняли спадщину (така згода подається нотаріусу у письмовій формі до видачі свідоцтва про право на спадщину);
2. **встановити факт постійного проживання** спадкоємця разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини ;
3. **визначити додатковий строк**, для подання відповідної заяви в судовому порядку.

Як встановлюється факт постійного проживання спадкоємця разом із спадкодавцем на час відкриття спадщини?

Даний факт встановлюється в судовому порядку. Для цього заінтересованій особі потрібно звернутися з відповідною заявою до місцевого загального суду за місцем проживання заявника (*ст. 316 Цивільного процесуального кодексу України*).

Факт постійного проживання розглядається, як правило в окремому провадженні, проте бувають виключення. З цього приводу, варто звернути увагу, що окреме провадження - це вид неповного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності певних юридичних фактів, за умови, що встановлення факту не впливає на спадкові права й обов'язки інших осіб або за наявності інших спадкоємців і спору між ними (*ч. 1 ст. 293 та ч. 6 ст. 294 Цивільного процесуального кодексу України, а також Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 5 «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення»*).

В іншому випадку факт встановлюється в загальному позовному провадженні.

Така ж позиція міститься в постанові Пленуму Верховного Суду України № 7 від 30 травня 2008 року "Про судову практику у справах про спадкування" та в Постанові Верховного Суду від

07.11.2018 року по справі № 336/709/18-ц.

Заінтересованими особами, якщо заява подана в окремому провадженні **або відповідачами**, якщо справа розглядатиметься в порядку загального позовного провадження можуть бути, спадкоємці та/або орган місцевого самоврядування за місцем відкриття спадщини.

При поданні заяви до суду обов'язково потрібно зазначити:

По-перше, який факт просить встановити заявник та з яких причин неможливо одержати документ, що посвідчує даний факт, а також надати доказ про неможливість одержання чи відновлення необхідних документів. Таким доказом може бути, наприклад, постанова або лист про відмову у вчиненні нотаріальних дій.

По-друге, вказати, які юридичні наслідки породжує встановлення даного факту.

По-третє, до заяви додати докази, що підтверджують постійне проживання зі спадкодавцем на час відкриття спадщини. Це можуть бути, наприклад: довідки з місця проживання, свідчення свідків, листи ділового і особистого характеру, які містять відомості про факт постійного проживання.

За подання до суду заяви про встановлення факту постійного проживання зі спадкодавцем на час відкриття спадщини **сплачується судовий збір**, як за вимогу немайнового характеру,

ї якщо така заява подана у порядку **окремого провадження** то судовий збір становить – 0,2 розміру прожиткового мінімуму на одну працездатну особу (станом на 25.05.2020 року це - 420.40 грн.);

ї якщо ж заява подана у порядку **загального позовного провадження** то судовий збір становить – 0,4 розміру прожиткового мінімуму на одну працездатну особу (на 25.05.2020 року - 840.80 грн.).

Для отримання більш детальної інформації та юридичної допомоги звертайтеся до:

Роздільнянського місцевого центру з надання БВПД за адресою: м. Роздільна, вул. Незалежності, 2.
Тел.: (04853) 50 366; (04853) 50 443

Великомихайлівського бюро правової допомоги за адресою: смт. Велика Михайлівка, вул. Пушкіна, 2-б.
Тел.: (04859) 40 300;

Захарівського бюро правової допомоги за адресою: смт. Захарівка, вул. 1-го Травня, 49. Тел.: (04860) 94 430;

Іванівського бюро правової допомоги за адресою: смт. Іванівка, вул. Центральна, 93. Тел.: (04854) 2 00 55

Єдиний номер системи безоплатної правової допомоги **0800 213 103**. Знайти відповідь на юридичне запитання можна також у правничій вікіпедії **WikiLegalAid**<https://wiki.legalaid.gov.ua/>.

Марина Кулік,

начальник відділу

«Захарівське бюро правової допомоги»